

LATVIJAS BIŠKOPĪBAS BIEDRĪBAS NOZARES ZIŅOJUMS 2014

PROJEKTU LĪDZFINANŠĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

 ELFLA

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

1

Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”
2014. gada 31. janvārī noslēgto līgumu Nr. 2014/14, aktivitāte „Nozares ekspertu ziņojumi”

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

BIŠKOPĪBAS NOZARES SITUĀCIJA LATVIJĀ

Biškopība ir sena un tradīcijām bagāta nozare, kuras pirmsākumi ir aizsākušies pirms vairākiem gadu simtiem.

Biškopībā ražo dažādus produktus: medu, bišu maizi, ziedputekšņus, vasku, propolisu un bišu māšu peru pienu. Biškopības produkcijas dažādošanai tiek ievākts ne tikai poliflorais medus, bet arī monoflorais medus, izgatavoti dažādi medus maisījumi, kas sniedz nozarei lielākas attīstības iespējas.

Latvijā vērojams biškopju skaita pieaugums, kas liecina, ka daudzi biškopji nodarbojās ar biškopību tikai hobija līmenī, bet neliels īpatsvars ir profesionāli, kas darbojās uzņēmējdarbības līmenī, vēršot savu darbību uz peļņas gūšanu.

Latvijas Biškopības biedrības pēdējie nozares analīzes dati, kas tika veikti no 2009.gada līdz 2013.gadam, liecina par to, ka līdz ar biškopības nozares attīstību, pēdējos gados pieaug biškopju skaits un strauji palielinās bišu saimju skaits (skat.1.1.tab.).

1. tabula

Biškopju un bišu saimju izmaiņas laika posmā no 2009.gada līdz 2013.gadam

Rādītāji	2009	2010	2011	2012	2013
Lauksaimniecības datu centra dati	33267	27876	51576	71804	84009
Latvijas Biškopības biedrības dati	63500	64133	68000	87000	92000
Biškopji Latvijā	3200	3700	4000	4300	4600

Reģistrēto bišu saimju skaits Latvijas Biškopības biedrībā (LBB) atšķiras no reģistrēto bišu saimju skaita Lauksaimniecības datu centrā (LDC).

Pēc LBB reģistrētajiem datiem bišu saimju skaits palielinājies no 63500 – 2009.gadā līdz 92000 – 2013.gadā, un biškopju skaits pieaudzis no 3200 līdz 4600 (skat. 1.1.tab.).

Medus ražošanas rādītāji svārstās un ir atkarīgi no valsts iekšējiem ražošanas rādītājiem (ražas un neražas gadiem) un pieprasījuma valsts iekšējā tirgū.

PROJEKTU LĪDZFINANŠĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

 ELFLA

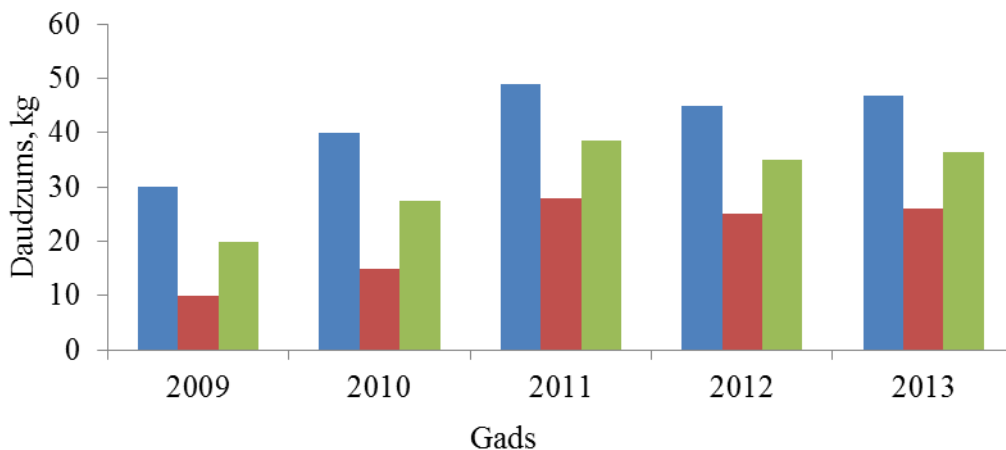
EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

2

Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”
2014. gada 31. janvārī noslēgto līgumu Nr. 2014/14, aktivitāte „Nozares ekspertu ziņojumi”

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

Medus ražošanas rādītāju izmaiņas var ietekmēt tādi faktori kā slimības: varoze, Amerikas peru puve, kaļķu un akmens peri, nozematoze. Būtiska ietekme uz medus ražu ir laika apstākļiem, it sevišķi temperatūrai, kas ietekmē nektāra izdalīšanos no augiem.

1.1.att. Medus vidējie ražošanas rādītāji , 2009. - 2013.gads, kg.

■ Intensīvā ražošana ■ Ekstensīva ražošana ■ Vidēji no saimes

Izmantotā dravošanas metode intensīvi vai ekstensīvi ietekmē vidējās medus ražas no saimes (skat. 1.1.att.). Intensīvi dravojot saimniecībā tiek izmantoti daudzkorpusu stropi un saimes tiek izvestas uz nektāraugu plantācijām, savukārt ekstensīvi dravojot ar Latvijas stāvstropiem - dravo stacionāri.

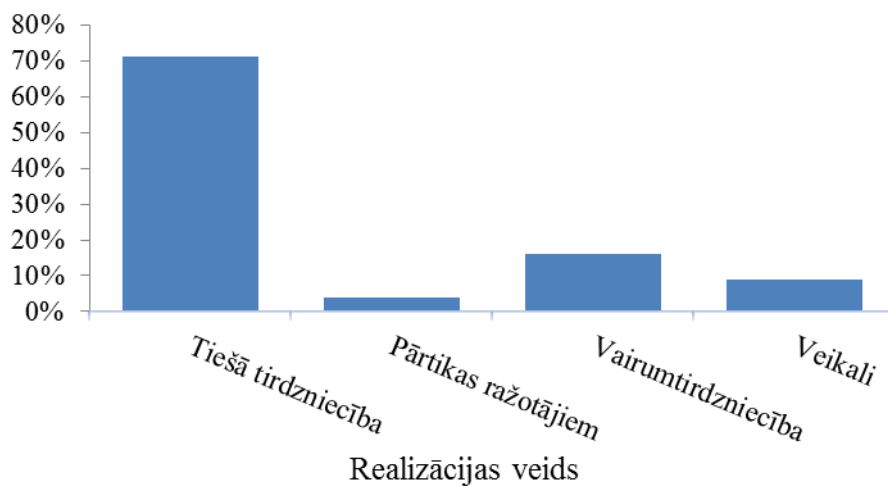
Intensīvajā ražošanā ražas no vienas saimes ir lielākas, nekā izmantojot ekstensīvo dravošanas metodi.

Izmantojot intensīvo ražošanas metodi medus raža vidēji no saimes svārstās no 30 – 49 kg no stropa. Dravojot ekstensīvi, raža svārstās no 10 – 28 kg no saimes.

Medus kopražā Latvijā pieaug un 2009.gadā medus kopražā bija 1270 tonnas, bet 2013.gadā jau sasniedza 3349 tonnas lielu apjomu.

Latvijā medu patērē ne tikai kā saldvielu ēdienu un dzērienu pagatavošanai un garšas īpašību uzlabošanai, bet arī kā tautas dziedniecības līdzekli un apiterapijā.

Medus tirdzniecībā izšķir četrus galvenos izplatības veidus: tiešā tirdzniecība, vairumtirdzniecība, tirdzniecība veikaliem un pārtikas ražotājiem, dati ir apkopoti uz 2013.gadu (skat. 1.2.att.).

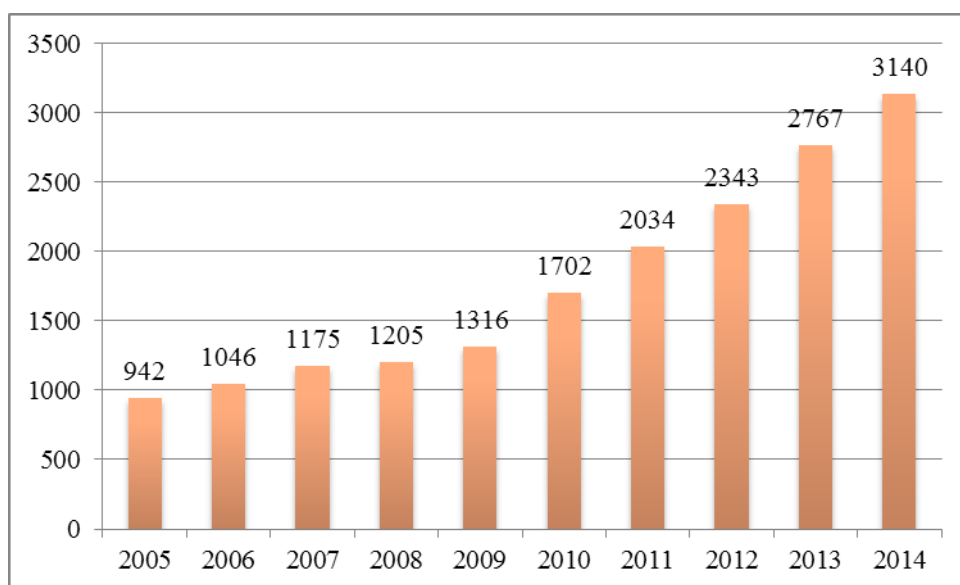

1.2.att. Iegūtās produkcijas realizācija Latvijā, %.

Pēc 1.2.att. datu apkopojuma var secināt, ka biškopji savu medu un medus produkciju visvairāk realizē tiešā tirdzniecībā, tas ir bez starpniekiem, paši tirgojot medu patērētājiem par augstāko cenu (71%). Vairumtirdzniecībā medu realizē 16% no biškopjiem. Caur veikalu tīklu 9%, pārtikas ražotājiem 4%.

LATVIJAS BIŠKOPĪBAS BIEDRĪBA UN TĀS LOMA NOZARES ATTĪSTĪBĀ UN BIŠKOPĪBAS POPULARIZĒŠANĀ

Latvijas Biškopības biedrība ir dibināta 1994.gadā un ir lielākā lauksaimniecības nozaru organizācija Latvijā, kura apvieno 3140 biedru – lauksaimnieku, kas nodarbojas ne tikai ar biškopības produkcijas ražošanu, bet pārstāv visas lauksaimniecības nozares.

1.3.att. LBB biedru skaits pa gadiem

Biedru pieaugums liecina par organizācijas profesionālo darbību, biedru interešu aizstāvību un statūtos noteikto mērķu realizēšanu, t.sk., veicina biškopības nozares ekonomisko attīstību, biškopības produktu ražošanu un realizāciju, kā arī nodrošina Latvijas biškopju sekmīgu darbību Eiropas Savienības kopējā tirgus ekonomisko attiecību apstākļos.

LBB ir valsts mēroga biškopju profesionālā organizācija, kura apvieno apmēram 2/3 Latvijas biškopju no visiem Latvijas reģioniem. Jau no dibināšanas sapulces 1994. gadā, organizācija ir atvērta jebkurai Latvijas biškopim un ir gatava viņiem palīdzēt

gan ar padomu, gan ar dažādiem materiāliem, kas veicina kvalitatīvu biškopības produkcijas ražošanu un to realizēšanu.

Latvijas Biškopības biedrībai, biedru intereses un biškopības nozares attīstība, ir prioritāte kopš dibināšanas, ko pierāda gan kopīgas nozares mārketinga aktivitātes, kas tika uzsāktas jau 2000. gadā, kad LBB realizēja sekmīgu projektu par preču zīmes "Ievākts Latvijā" ieviešanu, gan 2000. gada novembrī izveidotā biedrības mājas lapa www.strops.lv, kur ir apkopota un pieejama biškopjiem nepieciešamā praktiskā informācija. 2012. gadā mājas lapa ir vizuāli atjaunota un lapā nepārtraukti tiek ievietota jaunākā informācija par biškopību. 2014. gadā tika izveidots apjomīgs arhīvs, kurā lasāmi žurnālā „Biškopis” iepriekš publicētie raksti, tādējādi nodrošinot biškopjiem un interesentiem vairāk informācijas par nozares aktualitātēm.

Savukārt no 2004. gada LBB iegādājas mājas lapu www.medus.lv lietošanas tiesības un izveidoja mājas lapu biškopības produktu patērētājiem, lai popularizētu biškopības produktus. Šajā mājas lapā atrodama informācija par bišu produktiem un to nozīmi uzturā, kā arī informācija patērētājiem, kur iegādāties bišu produktus un receptes to izmantošanai.

Latvijas Biškopības biedrība īpaši rūpējas par Latvijas biškopjiem, nodrošinot, gan materiālu, gan konsultatīvu un izglītojošu atbalstu, lai biedri varētu saražot un realizēt kvalitatīvu biškopības produkciju, to pierāda daudzie un dažādie jau realizētie un vēl realizējamie projekti.

Kopš 2005. gada LBB realizē Eiropas Savienības Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) atbalsts Latvijas Biškopības programmu.

LBB seminārus biškopjiem organizē kopš organizācijas dibināšanas, gan par pašu finansējumu, gan piesaistot dažādus finanšu resursus. Semināros tiek runāts par aktualitātēm biškopībā, jaunākajām tehnoloģijām, citu valstu pieredzi, biškopības produkcijas ražošanu un realizāciju un citām biteniekiem aktuālām tēmām, kā arī tika organizēti praktiskie semināri dravās, kad biškopji apgūst dravošanas nianses. Katru gadu interese par šāda veida apmācību arvien pieaug, ko apliecina fakts, ka 2012. gadā notika 374 semināri, bet 2013. gadā jau 443 semināri.

Katru gadu notiek vismaz 4 semināri profesionālajiem biškopjiem, kuros tiek runāts par profesionāliem aktuālām tēmām – jaunākajām tehnoloģijas tendencēm Eiropā un pasaulē, produkcijas realizāciju, normatīvo aktu uzlabošanu biškopībā utt.

LBB katru gadu organizē Biškopju pavasara konferenci un Biškopju vasaras saietu. Šajos pasākumos tiek pulcināti 600-1300 biškopji un biškopju aroda cienītāji. Šajos pasākumos tiek organizētas lekcijas un paraugdemonstrējumi par aktuālām tēmām, kā arī tiek dalīti preparāti varrozes apkarošanai un informatīvi materiāli. Informācija par semināriem un jaunākās aktualitātes visiem LBB datu bāzē esošajiem biškopjiem tiek sūtīta e-pastos, rakstiskās vēstulēs pa pastu, kā arī publicēta presē un citos masu mēdijos.

Par aktuālajiem jautājumiem tika izstrādāti un izplatīti informatīvie materiāli. Ir izdotas brošūras: „Varrozes ierobežošana dravā”, „Biškopības produktu ražošanas vadlīnijas”, „Amerikas peru puve”, „Bišu saimes piebarošana” un „Dezinfekcija dravā.”

2013. gadā tika aktualizēta brošūra „Biškopības produktu ražošanas vadlīnijas”, kā arī izdota brošūra „Bišu vasks, - rašanās, ražošana, izmantošana”. 2014.gadā izdota brošūra “Bišu māšu audzēšana”.

Ir izveidotas demonstrējumu un praktisko nodarbību dravas visos novados, kuras ir iesaistītas programmas praktisko semināru, pētījumu un demonstrējumu nodrošināšanā. Šīs dravas 2014. gada vasarā semināru ietvaros apmeklējuši aptuveni 440 esošie un topošie biškopji. Mācību dravas izveidotas Preiļu, Dobeles, Kandavas, Aizputas, Auces, Tērvetes un Daugavpils novada biškopjiem un interesentiem. Šajās mācību dravās notiek praktiskā biškopju apmācība un konsultācijas.

LBB ir noslēgusi darba līgumus ar konsultantiem, kuri māca biškopjus pareizi dravot un ierobežot varrozes invāziju. Papildus algotiem konsultantiem biškopji var saņemt konsultācijas no brīvprātīgiem konsultantiem - biedrības nodaļu pārstāvjiem, kuri piedalās biškopju apmācībā. Biškopji tiek konsultēti gan pa telefonu, gan e-pastos, gan klātienē LBB birojā vai biškopja dravā.

LBB jau vairākus gadus iepērk un dala biškopjiem bez maksas varrozes preparātus un aizsarglīdzekļus to lietošanai, varrozes ierobežošanai dravās. Tiek dalīta skābeņskābe, skudrskābe un bioloģiskais preparāts Bee Vital Hive Clean.

Preparāti tiek dalīti gan biškopju vasaras saietā un pavasara konferencē, gan semināros, kā arī tos var saņemt pie nodaļu vadītājiem, un piesakot konsultantiem, tie tiek nogādāti biškopjiem uz dravām, lai maksimāli daudziem biškopjiem būtu iespēja šos preparātus lietot, jo ne visi var tikt uz lielajiem pasākumiem.

LBB ir izveidojusi un uztur bišu māšu audzēšanas darba informatīvo sistēmu, kā arī tiek nodrošināta bišu māšu audzēšana, iepirkšana, ataudzēšana un novērtēšana, lai biškopjiem būtu pieejamas zināmas izcelsmes bišu mātes, kas samazinātu bišu zudumus un veicinātu bišu skaita atjaunināšanu stropos.

LBB ik gadu veic medus kvalitātes analīzes. Tas tiek darīts, lai veicinātu kvalitatīva medus pārdošanu. No botāniskās izcelsmes izrietošo medus fizikāli ķīmisko īpašību analīžu rezultāti ļauj biškopjiem iegūt precīzas ziņas par medus kvalitāti un līdz ar to labāk novērtēt savu produktu tirgū. Programmas ietvaros, ņemot vērā nozares situāciju, tiek savākti medus paraugi un noteikti medus kvalitatīvie radītāji, ziedputekšņu sastāvs, antibiotiku un akaricīdu atliekvielas un smago metālu klātbūtne. Šādi pētījumi tiek veikti, lai biškopji būtu informēti par medus kvalitāti.

LBB izglīto ne tikai biškopjus, bet arī biškopības produktu patērētājus, piedaloties dažādos pasākumos un organizējot tos.

Pasākumos apmeklētājiem parasti tiek piedāvātas medus degustācijas un izglītojošas konsultācijas, kā arī iespēja pašiem piedalīties medus ieguves procesā.

Piedalījāmie Latvijas Stādu parādē Siguldā, kur LBB konsultanti stāstīja par medus un citu produktu labajām īpašībām.

Veselības dienā Mežaparkā LBB pārstāvji sadarbībā ar biškopjiem piedāvāja dažādu medus veidu un citu bišu produktu degustāciju, apmeklētājiem piedāvāja piedalīties konkursos, tādejādi uzzinot par bitēm un biškopības produkciju, kā arī stāstot par produktu nozīmi veselīgā uzturā. Šajos pasākumos piedalīsies arī turpmāk, dodot iespēju ikvienam pasākuma apmeklētājam uzzināt sev interesējošo informāciju.

Par tradīciju kļuvusi LBB piedalīšanās „Piena, maizes un medus svētkos” Jelgavā. Pasākuma laikā notiek konkurss „Atzītākais Latvijas medus”. Konkursa žūrija ir pasākuma apmeklētāji, kuri par sev tīkamāko medu balso un pēc tam piedalās izložē par gardu medus balvu.

Medus, kas iegūst visvairāk balsu kļūst par Latvijas pircēju atzītāko medu. Ar medaļām un dažādām dāvanām konkursa uzvarētāji tiek apbalvoti ikgadējās starptautiskās izstādes "Riga Food" ietvaros, kas notiek septembrī.

Latvijas Biškopības biedrība jau trešo gadu organizē Medus dienu dravā, kad bitenieki no dažādiem Latvijas novadiem ver savas dravas ikvienam apmeklētājam. Dravās ir iespējams iegūt zināšanas par bitēm, biškopja profesijas noslēpumiem, dažādām medus šķirnēm, var uzzināt kā rodas medus, piedalīties medus sviešanā, degustēt un iegādāties to. Katru gadu pasākumā iesaistās arvien vairāk biškopju no visas Latvijas, kā arī dalībnieki, kas apmeklē dravas, kļūst vairāk. Dažkārt skolas izmanto šo pasākumu, rudens ekskursijām un uz dravu dodas vesela klase, kas liecina, ka biškopība raisa interesi ne tikai pieaugušajos, bet arī skolēnos.

BIŠKOPĪBAS NOZARES POPULARIZĒŠANAS IESPĒJU STRATĒGIJA

Nozares popularizēšanas stratēģijas mērķi ir:

- uzlabot biškopības produktu ražošanas un tirdzniecības vispārējos nosacījumus;
- palielināt augstas kvalitātes un standartu Eiropas Savienības izcelsmes medus patēriņu;
- informēt patērētājus par medu un biškopības produktiem, to specifiskajām īpašībām, kvalitāti un marķējumu un izsekojamību;
- panākt, lai patērētāji spēj atšķirt dažādus medus veidus, un zina par marķējumā norādīto informāciju;
- informēt biškopjus un patērētājus par bišu nozīmi laukaugu apputeksnēšanā un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā.

Mērķu sasniegšanai ir veicami šādi pasākumi:

1. Profesionālās pilnveidošanās un izglītības nodrošināšana biškopībā (kursi, lekcijas, semināri, gadskārtējie saieti, konkursi, izstādes, ekskursijas, mācību dravu izveidošana, informatīvo materiālu izdošana, praktisko pētījumu veicināšana biškopju dravās, dalība starptautiskās sanāksmēs un zinātniskos forumos). Izglītība ir ļoti svarīgs faktors, lai veicinātu nozares attīstību un apmācītu gan jaunus nozares speciālistus, gan sniegt iespējas pilnveidot zināšanas jau esošajiem.

2. Dažādu profilu un izmēru dravu attīstība (individuāli katrai grupai, grupējot pēc dravas lieluma un ražošanas virziena, kā arī biškopju interešu kopām; LBB biedru profesionālo nodaļu un interešu kopu veidošanās veicināšana). Mērķis ir palielināt medus ražošanas efektivitāti un uzlabot apstākļus, lai paaugstinātu biškopības produkcijas kvalitātes un nekaitīguma rādītājus, kā rezultātā patērētāji būtu nodrošināti ar augstas kvalitātes Latvijas izcelsmes biškopības produktiem.

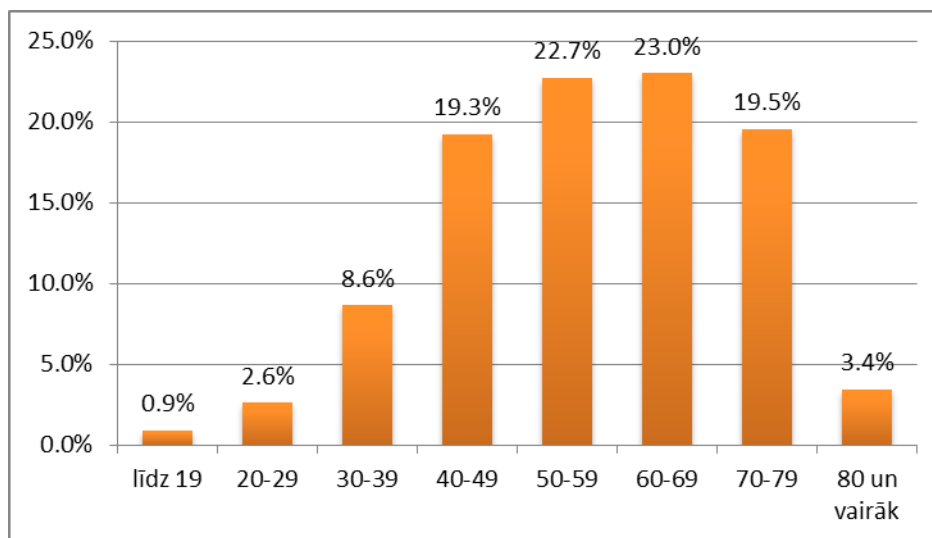
Lai palielinātu ražošanas efektivitāti pielietojot labākus paņēmienus biškopji ir jānodrošina ar zināšanām un informāciju par dravošanu. Biškopji var un varēs saņemt konsultācijas no biškopības konsultantiem, pētniekiem un brīvprātīgajiem konsultantiem. Biškopības konsultantu galvenās darbības jomas: praktiski padomi bišu saimju kopšanā, pavairošanā, biškopības produkcijas ieguvē, tās pirmapstrādē un sagatavošanā realizācijai, kā arī ekonomiskie aprēķini rentablas biškopības izveidošanai, atbilstoša biškopības inventāra, stropu tipu un telpu izvēle, kas būtu piemērotas biškopības nozares attīstībai.

Tiks organizēti valsts mēroga un reģionāli semināri, konferences, kongresi un kursi. Biškopji, konsultanti, brīvprātīgie konsultanti, programmā iesaistītais personāls un atbildīgie par grupām vai kooperatīviem piedalīsies reģionālajos un starptautiskajos kongresos, konferencēs, semināros unursos. Kongresu, konferenču, semināru un kursu apmeklējuma galvenais uzdevums ir jaunākās informācijas iegūšana, lai iepazīstinātu un apmācītu personālu, konsultantus, brīvprātīgos konsultantus, pētniekus, biškopjus un atbildīgos par grupām vai kooperatīviem, lai viņi savā darbībā varētu izmantot inovatīvas un efektīvas metodes.

3. Jaunu biškopju piesaistīšana nozarei.

LBB jau 20 gadus ir apvienojusi un turpinās ap sevi pulcināt biškopjus, lai risinātu kopēji nozares problēmas. Ar biškopību pārsvarā nodarbojas gados vecāki cilvēki, kas redzams 1.4. attēlā.

1.4. att. Biškopju vidējais vecums Latvijā 2013. gadā

Piedaloties dažādos pasākumos, jāveicina jaunu cilvēku interese par biškopja arodu. Lai to veiksmīgāk realizētu, jāpiedāvā jauniešiem pašiem iesaistīties medus ieguves procesā, kā tas notiek Medus dienā dravā.

LBB piedaloties dažādu pilsētu organizētos pasākumos varētu piedāvāt apmeklētājiem pašiem izsviest medu, iepazīties ar bišu dzīvi demonstrāciju stropā u.tml.

4. Nozares materiāli tehniskās bāzes pilnveidošana (biškopjiem pieejamā biškopības inventāra, literatūras, iekārtu un celtņu, kā arī bišu barības kvalitātes un satura uzraudzība, progresīvu modeļu un tehnoloģiju popularizēšana).

Biškopjiem pieejama literatūra dažādās valodās LBB veidotā bibliotēkā. Kopš 2013. gada LBB mājas lapā www.strops.lv, lasāmi nozares profesionālajā žurnālā „Biškopis” publicēti, izglītojoši raksti par biškopību un biškopības nozari.

5. Biškopības produkcijas ražošanas pilnveidošana un tirdzniecības veicināšana.

Medus kvalitātes uzlabošanu var nodrošināt, ja ir zināmi noteikti fizikāli ķīmiskie rādītāji. Latvijā medus kvalitatīvo rādītāju kontrole tiek veikta, nosakot minimālās prasības atbilstoši Latvijas normatīvajiem aktiem par kvalitātes, klasifikācijas un marķējuma prasībām medum. Par iegūtajiem pētījumu rezultātiem Latvijas Biškopības biedrība informēs medus ražotājus, tādējādi nodrošinot atgriezenisko saikni.

No botāniskās izcelsmes izrietošo medus fizikāli ķīmisko īpašību analīžu veikšana ļaus biškopjiem iegūt precīzas ziņas par medus kvalitāti un līdz ar to labāk novērtēt savu produktu tirgū. Pasākumu realizācijā Latvijas Biškopības biedrība kā līdz šim, turpinās sadarboties ar biškopjiem, biškopju asociāciju biedriem un biškopju grupām, Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātnisko institūtu „BIOR”, Latvijas Lauksaimniecības universitāti un Hohenheimas Universitātes Biškopības institūtu Vācijā, kas specializējas biškopības produkcijas atliekvielu pētījumos.

6. Nozares administrēšana (informācijas ievākšana, statistikas veidošana, likumdošanas iniciatīvas, ES un nacionālo fondu apgūšana, maksājumu par vienu bišu saimi panākšana).

Lai varētu apzināt, uzlabot un attīstīt nozari, ir nepieciešams apjaust tās reālos apjomus, līdz ar to ir jāveicina nozares statistikas veidošana un tās apkopošana katru gadu. Arvien plašāk un biežāk publiskajā telpā izskan, ka bišu saimju skaits Eiropā samazinās, ka ir novērojams vēl neidentificēts bišu izmiršanas sindroms un lai nerastos problēmas ar vides daudzveidības saglabāšanos un neveidotos zaudējumi citām lauksaimniecības specialitātēm, kur būtiska ir kultūraugu apputeksnēšana, ir nepieciešams intensīvi domāt par saimju skaitu saglabāšanu un palielināšanu. Atbalsts par bišu saimi ir nepieciešams arī, lai daļēji kompensētu zaudējumus biškopjiem, ko rada intensīva rapša audzēšana. Tā kā ir veikti aprēķini, tad pēc valsts teritorijas lieluma un bišu barības nodrošinājumu, Latvijā potenciāli ir iespējams uzturēt vairāk nekā 100 000 bišu saimes.

7. Sabiedrības izpratnes veidošana par biškopības nozari (medus dalīšana skolās papildus dārzeņu programmai, preses relīzes, TV, radio). Pieaugot

lauksaimnieciskās ražošanas apjomiem, palielinoties monokultūru audzēšanai un pesticīdu lietošanai, samazinās biškopībai labvēlīgās teritorijas un iet bojā savvaļas apputeksnētāji, kas būtiski palielina biškopju pārraudzīto bišu saimju lomu ne tikai kultūraugu apputeksnēšanā, bet arī visas ekosistēmas dzīvotspējas uzturēšanā kopumā. Biškopju nozares pārstāvju uzdevums būtu rūpēties par likumdevēju, lauksaimniecības organizāciju un citu sabiedrības pārstāvju izglītošanu par bišu lomu lauksaimniecībā un cilvēces pastāvēšanā.

Biškopības produktu realizācijas iespējas Latvijā ir nodrošinātas apmierinoši. Latvijā ir vairāki uzņēmumi, kas nodarbojas ar medus iepirkšanu vairumā. Konkurence mazumtirdzniecībā pieaug, jo arvien vairāk biškopji paši tirgo medu, bet tas labos medus ražas gados nelabvēlīgi ietekmē cenu. Bieži cena ir nepamatoti zema, jo tā nesedz pat ražošanas izmaksas. Latvijas Biškopības biedrība ir izveidojusi preču zīmi "Ievākts Latvijā", kuras funkcija ir palīdzēt rast biškopim lielāku noieta tirgu viņa dravā ražotajai produkcijai, izceļot viņa produktu izcelsmi un kvalitatīvo vērtību, kā arī palīdzot pircējam izvēlēties drošu un kvalitatīvu vietējo produkciju

Regulāri par nozari un biškopības produkciju raksti lasāmi arī žurnālos "Dārzs un Drava", Praktiskais Latvietis, u.c.

Lai veicinātu biškopības produkcijas popularitāti, raksti par produktiem dažādos medijos jāpublicē rudens periodā, kad aktīvā biškopības sezona ir beigusies un patērētājiem ir pieejams visplašākais produkcijas klāsts, kā arī nepieciešams stiprināt imunitāti, kam biškopības produkti lieliski noder.

Lai veicinātu biškopības produkcijas pāterīņu, regulāri jāorganizē medus degustācijas, lai patērētājiem būtu iespējams nogaršot dažādu veidu medu un citus biškopības produktus. Degustācijas laikā dalībniekiem ir iespēja uzdot sev interesējošos jautājumus, tādējādi veidojot izpratni par biškopības produktu nozīmi uzturā. Efektīvāk ir, ja degustācijas vadītājs ir pats biškopis. Ne vienam nav noslēpums, ka produktu vieglāk ir pārdot, ja to tirgo absolūti zinošs pārdevējs, kurš spēj atbildēt uz vissarežģītāko un tai pašā laikā arī uz viselementārāko jautājumu. Īstenībā, biškopja profesiju varētu pielīdzināt skursteņslauķa profesijai, jo arī šis amats ir apvīts ar dažādiem nostāstiem un arī šis fakts piesaista patērētāja uzmanību. Otrs faktors ir, ka

medu un citus biškopības produktus, labprātāk patērētājs iegādājas pie paša ražotāja – biškopja, tādēļ arī degustācijas ir veiksmīgākas, ja tajās piedalās paši biškopji.

Reklāma televīzijā un radio ir vieni no dārgākajiem reklāmas informācijas nesējiem, bet tai pašā laikā vieni no efektīvākajiem. Programmas ietvaros varētu veidot raidījumus un reklāmas sižetus par biškopības produktu kvalitāti, īpašībām, izsekojamību un marķējumu. Iepriekš minētie plašsaziņas līdzekļi ieņem ļoti lielu lomu jebkura cilvēka dzīvē, un kā apgalvo mārketinga speciālisti, ieguldījums šāda veida reklāmā vienmēr atmaksājas.

Biškopības nozari varētu popularizēt, izmantojot dažādus radoraidījumus, gan izglītojošos, gan izklaidējošos. Radio raidījumos varētu intervēt biškopjus, un veidot dažādus sižetus par biškopību un biškopības produkciju. Izklaidējošajos radio raidījumos – dažādās spēlēs un viktorīnās varētu piedāvāt medus balvas, tādējādi produkti tiktu reklamēti un pie patērētājiem nonāktu dažādi produkti.

Tāpat bieži vien žurnālos ir dažādi konkursi, kur tiek izspēlētas dažādas balvas. Balvās varētu būt biškopības produktu komplekti.

Lai informētu biškopības produktu patērētājus varētu izgatavot informatīvus bukletus, atgādinot uzlīmes, krūzītes ar uzrakstiem, magnētiņus u.tml.

A. Krauze

LBB valdes priekšsēdētājs

